

Appell

www.folkehjelp.no
Nr. 4, 2011

Når katastrofen rammer

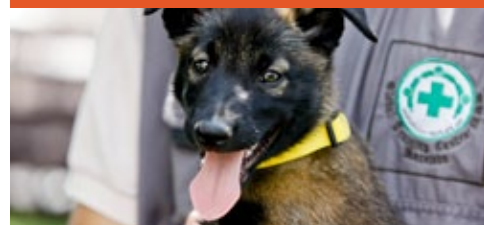

USA tapte kampen

Friluftsglad ungdomsleder

Julegavetips til den som har alt

Appell

Utgiver: Norsk Folkehjelp
Nr. 4, 2011. Årgang 71

Tidligere *Melding, Helse, Helse
Miljø Trivsel, Norsk Folkehjelp og
Magasinet Norsk Folkehjelp*

Postadresse:

Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:

Norsk Folkehjelp
Storgata 33 A, Oslo

Telefon: 22 03 77 00

Faks: 22 20 08 70

Internett: www.folkehjelp.no

Redaktør: Torunn Aaslund

E-post: taa@npaid.org

Medarbeidere dette nummer:

Øystein Sassebo Bryhni, Tine
Solberg Johansen, Kristine
Lindberg, Cecilia Skepp-Antonisen,
Sissel Fantoft, Eivor Eriksen, Aina
Østreng, Grethe Østern, Trond
Thomassen, Katharina Langseth,
Hilde Jørgensen, Espen Brekke,
Per Flakstad, Andreas Indregård,
Ingeborg Moa, Helle Berggrav
Hanssen, Roar Jødahl

Grafisk utforming: Heydays

Trykk: Aktietrykkeriet AS, Fetsund

Opplag dette nummer: 33 000

ISSN 0804-7758

Annonsekontakt:

Arild Halsne, tlf.: 915 90 578

E-post: arild@hrme.no

Redaksjon avsluttet: 2. desember

Signerte artikler gir ikke nødvendig-
vis uttrykk for Norsk Folkehjelps syn.

Ønsker du å bli medlem? Kontakt
oss på telefon 22 03 77 00, eller
besøk oss på www.folkehjelp.no

Norsk Folkehjelp

Fagpressen

foto: Eivor Eriksen

foto: Stein J. Bjørge

foto: Kristine Lindberg

Innhold

AKTUELT

- 4 Årets begivenhet: TV-aksjonen
- 8 USA utfordret klasebombeforbudet og tapte
- 10 Det er ikke lett å vokse opp på et asylmottak

VIS SOLIDARITET

- 14 Fagforbundet Rasismefri sone

FOLK FORANDER VERDEN

- 16 Kjøp en julegave som betyr noe for flere

TEMA NØDHJELP

- 20 Somalia: Vannet redder liv
- 24 Haiti: Bor fremdeles i telt etter to år
- 28 Myanmar: Lokalbefolkningen kjenner behovene best

FORSIDEBILDE

MYANMAR: Munken står ved siden av den spede begynnelsen på klosteret han har bestemt seg for å bygge opp igjen. Han overlevde ødeleggelsene til syklonen Nargis fordi han besøkte byen Labutta da syklonen traff og rev med seg klosteret. Alle de andre munkene, bortsett fra en, omkom.

FOTO: Christopher Davy

LEDER

USA klarte ikke å svekke klasebombeforbudet

I **SLUTTEN AV** november møttes diplomater fra over 50 land på en konferanse om konvensjonen for konvensjonelle våpen (CCW – Certain Conventional Weapons). USA prøvde å få vedtatt en ny protokoll i konvensjonen som ville underminert forbudet mot klasebomber som ble vedtatt i 2008.

USA anerkjenner ikke forbudet mot klasebomber, men fordi såpass mange land har undertegnet forbudet vil det allikevel utløse et moralsk ramaskrik dersom USA eller andre land som nekter å underskrive bruker klasevåpen. Derfor var vi nå i den uvanlige situasjonen at diplomatisk uenighet kunne regnes som en seier for aller som kjemper for klasebombeforbudet. Null – en til USA.

Temaet i dette Appell er nødhjelp. Vi registrerer at mange ikke ser forskjell på nødhjelpsorganisasjoner som Røde Kors og Norsk Folkehjelp som jobber med langsiktig utviklingssamarbeid. Jeg skjønner godt forvirringen, for vi bidrar ikke alltid til å klargjøre forskjellene når vi også profileres i mediene under store katastrofer og innsamlingsaksjoner.

Årsaken til at vi noen ganger har nødhjelpsprosjekter, er at dersom det skjer en katastrofe i et land vi jobber i, kan vi ikke bare fortsette vårt vanlige arbeid med for eksempel å støtte opplæring av bondekvinner i sine rettigheter, når disse kjemper for livet. Da må vi være fleksible og støtte det katastrofearbeidet de lokale organisasjonene driver. Et veldig godt eksempel på dette er artikkelen fra Myanmar på side 28. I noen enkelte tilfeller, som i Haiti og Pakistan, kan vi støtte vårt nettverk Solidar, selv om vi ikke arbeider i landene selv. Når vi gjør dette, er det fordi vi mener at vårt bidrag virkelig kan gjøre en forskjell.

Vi håper dette nummeret av Appell vil bidra til at leserne forstår Norsk Folkehjelps syn på når vi kan jobbe kortsiktig med nødhjelp og når vi ikke skal gjøre dette. Vårt hovedsynspunkt er fremdeles at bare langsiktig bistand kan bidra til den samfunnsendringen vi trenger for å få til en mer rettferdig fordeling av makt og ressurser.

Torunn Aaslund
Redaktør

Årets begivenhet for Norsk Folkehjelp

TEKST Sissel Fantoft FOTO Eivor Eriksen

Det strømmet på med bøssebærere i Manglerud kirke foran TV-aksjonen, men de frivillige i organisasjonskomiteen hadde full kontroll.

Norsk Folkehjelp

TV-AKSJONEN **NRK** 23.OKT

GIVERGLEDE: Kari Heiberg fikk en hjertelig velkomst da hun gikk rundt med bøsse på Manglerud. Sandra Craig hadde pengene klare.

STORT ENGASJEMENT

Arvid Eriksen var med i organisasjonskomiteen på Manglerud for første gang, men han har lang erfaring som folkehjelper.

– Jeg meldte meg inn i 1963 som en fødselsdagsgave til faren min, som også var medlem. Og siden har jeg hatt en rekke forskjellige verv. Nå er jeg ansatt i Frivillighetssentralen her på Manglerud, forteller Arvid, mens de første bøssebærerene begynner å komme inn døra for å hente bøsser og få tildelt roser.

– Folk er veldig positive til årets tv-aksjon, så det har ikke vært noe problem å få tak i bøssebærere, sier Arvid.

En annen frivillig i organisasjonskomiteen på Manglerud er Reidun Guldbrandsen. Hun har personlige erfaringer med mineskader.

– Jeg jobbet et halvt år som sykepleier i Bosnia i 1995 for Flyktningshjelpen. Vi fikk inn mineskadde hver eneste dag, det var utrolig tøft og fremdeles skvetter jeg hver gang jeg hører en høy lyd, forteller Reidun.

Også bøssebærerene er svært positive til årets TV-aksjon.

– Norsk Folkehjelp gjør en god jobb, og det er fint å få barna engasjert og gjøre noe for andre mennesker, sier mormor Kirsti Søgstad, som skal gå med bøsse sammen med barnebarnet Tord Johansen Søgstad.

VARM MOTTAKELSE

Kari (71) og Tormod Heiberg (73) ble tatt vel imot da de gikk rundt med bøsse og samlet inn penger til TV-aksjonen på Manglerud.

EKTEPARET FIKK UTLEVERT en rode i Beite-veien, i sitt eget nabolag.

De ringer på og blir sluppet inn i den første oppgangen, og allerede bak den første døra står Edel Kvilhaug klar med penger.

– Jeg støtter TV-aksjonen hvert år jeg, vi har det så godt her i Norge at vi godt kan hjelpe dem som har det vanskelig andre steder, sier Edel.

I neste etasje er det Line Borgen som åpner døra.

– Jeg synes årets tv-aksjon handler om en veldig god sak. Det trengs å ryddes opp i miner og klasebomber, ikke minst på grunn av barna, sier Line.

Helt på toppen står Sandra Craig (11) i døråpningen, med pengene i hånda – og hun putter dem rett på bøssa.

– De går til en god sak, derfor vil vi være med og støtte årets TV-aksjon, sier Sandra.

Og så vandrer Kari og Tormod videre rundt på Manglerud med bøssa si. De aller fleste som åpner døra gir penger, og der hvor det ikke er noen hjemme henger Tormod en lapp med et telefonnummer som folk kan bruke til å gi penger når de kommer hjem igjen.

GODT OPPMØTE

På Holmila dukket det opp så mange bøssebærere at flere ble sent ut til kafeer og t-banestasjoner for å samle inn penger.

– **I ÅR HAR** vi et luksusproblem! Vi gikk rett og slett tomme for roder ganske

1 VETERAN: *Tord Johansen Søgstad (8) var bøssebærer for andre gang i år. Han gikk sammen med mormor Kirsti Søgstad.*

2 STUDENTKORPSET: *På Chateau Neuf utgjorde engasjerte studenter et reservekorps som ble sendt rundt til områder hvor det var mangel på bøssebærere. Miriam Elmoussaoui (foran i midten) er praktikant hos Norsk Folkehjelp og ledet gruppa.*

3 Anani Asanou, frivillig ved Holmlia.

1

2

1 ENGASJERTE JENTER:

Heba Muhammed Ali, søsteren Nor Muhammed Ali og venninnen Zeineb Alsabeehg ønsker å hjelpe de som ikke har det like bra som oss i Norge.

2 VIL HJELPE ANDRE:

Tsewang Namgyal kommer fra Tibet, og vil gjerne hjelpe andre mennesker som har det vanskelig.

3

3 DISKET OPP: Runa Riksaasen og Gyro Sølvberg i den internasjonale kvinnegruppa på Holmlia sørget for varm suppe og ferske vafler til bøssebærerne.

OGSÅ EN DUGNAD KOSTER PENGER

NORSK FOLKEHJELP ER strålende fornøyd med resultatet av årets TV-aksjon på hele 216 millioner kroner. Det har vært en fantastisk dugnad med mye gratis arbeid. Men selv ikke en dugnad kommer av seg selv. Noe må selvfølgelig også brukes på å organisere selve innsamlingen og til administrasjon av prosjektarbeidet. Det er ikke annerledes i år, enn det er hvert eneste år NRKs TV-aksjon gjennomføres.

Da vi søkte om TV-aksjonen fikk vi NRKs godkjenning til å få bruke 35 millioner til å organisere selve aksjonen. Det er om lag det samme som Flyktninghjelpen brukte i fjor, og mindre enn det Care brukte til for to år siden.

TV-aksjonen er verdens største dugnad. Skal man greie å utnytte den ressursen 7000 frivillige og 100 000 bøssebærere er, så trengs det et sekretariat. De planlegger aksjonen, utarbeider materialet, holder foredrag, organiserer møter og sikrer at et forsvarlig innsamlingsapparat er på plass i hele landet før de frivillige bøssebærerne går fra dør til dør siste søndag i oktober.

Kostnadene til TV-aksjonen er 16,5 prosent av de innsamlede midlene. I forhold til mange andre innsamlingsaksjoner, er dette faktisk et ganske lavt beløp.

Resultatet av
TV-AKSJONEN 2011 er →

216 000 000

Det er tidenes nest beste resultat og pengene er ikke ferdig telt opp enda. Dersom du lurer på hva det endelige resultatet blir, kan du følge med på www.tvaksjonen.no

tidlig, men da begynte vi å kjøre folk rundt til steder der hvor vi vet at folk oppholder seg, forteller frivillig i organisasjonskomiteen Arne Wikan.

Bak disken står Runa Riksaasen og Gyro Sølvberg. De har grønnsakssuppe klar og produserer vafler til den store gullmedaljen til bøssebærerne.

– Vi er med i en internasjonal kvinnegruppe her på Holmlia, med kvinner fra Vietnam, Pakistan, Makedonia, Iran, Nigeria og Norge. Vår målsetting er å bygge broer og skape positive opplevelser her, sier Runa.

En av de som koser seg med varm grønnsakssuppe etter endt innsats er Tsewang Namgyal, som opprinnelig kommer fra Tibet.

– Situasjonen er ikke bra i Tibet, og vi trenger hjelp fra andre. Derfor ville jeg gjerne være med og støtte årets TV-aksjon som bøssebærer. Da hjelper jeg noen som har det vanskelig, og så får tibetanere hjelp fra andre mennesker igjen, sier Tsewang.

Ved bordet bak sitter pappa Hassan Ahmed, som har vært ute og banket på dører sammen med sønnene Yusuf (9) og Ismail (7).

– Det er første gang vi er bøssebærere, og det har gått veldig bra. Det har vært veldig lærerikt for barna, de har erfart at de aller fleste mennesker er snille og gavmilde, sier Hassan.

TV-aksjonen engasjerte folk på Haugalandet

Norsk Folkehjelp Haugaland ryddet miner i sentrum av Haugesund og deltok aktivt i kommunekomiteene i Haugesund og Karmøy.

LOKALLAGET HADDE STANDS med utdeling av brosjyremateriell på Haugalandet og var aktivt med i kommunekomiteene både under planlegging, markedsføring og på selve innsamlingsdagen. – Vi satt igjen med en følelse av at TV-aksjonen dette året engasjert alle. Vi fikk god støtte fra bedrifter, organisasjoner og ikke minst fra alle de frivillige, spesielt på innsamlingsdagen, forteller lokallagsleder Helge Rolf Naley.

Det var utrolig mange firmaer som deltok på «spinning» på Haugesund Aerobicsenter. Dette innbrakte oss 142 000 kroner.

På Karmøy og i Haugesund samlet kommunen elevrådslederne til informasjon om TV-aksjonen og Norsk Folkehjelp. Her er elevrådsledere fra Karmøy samlet foran Karmøy Rådhus.

Tromsø-sel ryddet miner i Polaria

TEKS OG FOTO Trond Thomassen

SØNDAG 16. OKTOBER hadde Norsk Folkehjelp Tromsø en stor TV-aksjonsdag som foregikk på Polaria. Opplevelses-senteret er fysisk tilsluttet Norsk Polar-institutt som har sitt hovedkontor i ishavsbyen.

Det foregikk en rekke aktiviteter denne dagen. På utsiden av bygget demonstrerte lederen for Norsk Folkehjelps mineavdeling, Per Nergård, minerydding.

Inne i Polaria var det ulike kulturelle innslag og Norsk Folkehjelp hadde laget en stand som fikk mye oppmerksomhet. Høydepunktet i dette opplegget var da noen seler skulle være med på minerydding i bassenget deres. Hele aksjonsdagen var tilpasset både store og små besøkende.

POLARIA: Per Nergård demonstrerer minerydding sammen med akvariemedarbeider Børre With.

USA tapte kampen om klasebombene

Forbudet mot klasebomber står enda sterkere

TEKST Grethe Østern, politisk rådgiver, Mineavdelingen Norsk Folkehjelp

Grethe Østern

USA yppet til omkamp om klasebomber, og tapte. Forsøket på å svekke Oslokonvensjonen – som forbyr bruk, produksjon, salg og lagring av klasebomber – endte i stedet med at forbudet ble ytterligere styrket.

NORGE FØRTE AN i en gruppe på 50 land som i dramatiske kveldstimer i Genèves FN-kontor fredag 25. november blankt avviste det kyniske forsøket på å få presset igjennom ny, svak internasjonal lovgivning som ville ha tillatt bruk av klaseammunisjon.

USA hadde lagt breidsiden til for å få vedtatt de nye reglene om klaseammunisjon, i form av en ny protokoll til «Konvensjonen om konvensjonelle våpen». Den kontroversielle protokollen ble utviklet som en reaksjon på – og et alternativ til – Oslokonvensjonen, som ble vedtatt i 2008. Det amerikanske initiativet hadde støtte fra en brokete forsamling av andre militærmakter, som i hvert fall har det til felles at de ikke har ønsket å bli parter til Oslokonvensjonen – og at de åpenbart opplever det som brysomt med det stigma som konvensjonen har skapt rundt klasebomber.

Det er ikke ofte at det er en god nyhet at stater ikke klarer å komme til enighet i forhandlinger om våpenspørsmål, men i dette tilfellet var det en enorm lettelse at forhandlingene havarerte.

Protokollen var pakket inn som et humanitært framskritt, som en lov som ville føre til at de store militærmaktene nærmet seg den gullstandarden som Oslokonvensjonen har satt. Det ble argumentert med at «noe var bedre enn ingenting». I realiteten ville protokollen gitt juridisk og politisk dekning for land som ville fortsette å bruke disse våpnene, som allerede har forårsaket så mye menneskelig lidelse. Til syvende og sist dreide dette seg altså om å redde et stort antall menneskeliv.

Hadde protokollen blitt vedtatt, ville det også ha skapt en urovekkende presedens for regressiv utvikling av internasjonal humanitærrett, ved at det ville vært første gang at man vedtok en svakere standard enn den som allerede eksisterer. Hva ville blitt det neste? En ny lov som tillot bruk av landminer produsert etter 1980? Eller en ny lov som tillot bruk av visse former for tortur?

Det er derfor gledelig og inspirerende at så mange land satte humanitære hensyn fremst og sto imot presset fra stormaktene. Ikke minst står det respekt av Norges prinsipielle og utvetydige håndtering av denne vanskelige saken. Norsk Folkehjelp retter en stor takk til regjeringen Stoltenberg for dette.

Oslokonvensjonen har allerede 111 medlemsland, inkludert noen av de

største brukerne og produsentene de siste tiårene, som Storbritannia, Tyskland og Frankrike. En lang rekke land har allerede igangsatt eller til og med ferdigstilt destruksjon av sine klaseammunisjonslagre og rydding av områder med blindgjengere fra klaseammunisjon.

Etter 25. november 2011 står det internasjonale forbudet mot klaseammunisjon og stigmaet rundt denne våpentypen enda sterkere. Oslokonvensjonen er normen alle stater må strekke seg etter.

Klasebombeofferet Branislav Kapetanovic fra Serbia overleverte nesten 600 000 underskrifter mot klasebomber til ambassadør Eric Danon, den franske formannen for klasebombeforhandlingene som fant sted i FN i Genève i november. Mange Folkehjelpere var blant dem som hadde skrevet under på online-aksjonen, som ble organisert av Cluster Munition Coalition og Avaaz. FOTO: Cluster Munition Coalition.

145 000 kroner fra Grasrotandelen

TEKST OG FOTO Espen Brekke

Vi har alle sett den fantastiske givergleden blant folk under årets TV-aksjon. Midlene til TV-aksjonen er låst til minerydding i seks land rundt i verden, og skal brukes over en femårsperiode. Norsk Folkehjelp har også mange innsatsområder som ikke dekkes av TV-aksjonen.

DET FINS 90 lokallag over hele landet som driftes av frivillige medlemmer og som er avhengige av medlemskontingent, støtte fra næringsliv og andre givere, og dugnadsjobbing. Innkjøp av utstyr, forsikringer og utdanning av mannskaper gjør at det koster mye penger å drifte en beredskapsgruppe.

DU KAN GI UTEN Å GI

Du kan støtte de lokale lagene på mange måter. Du kan for eksempel gi penger uten at det koster deg noen ting gjennom Norsk Tippings ordning med Grasrotandelen. Det eneste du trenger å gjøre er å bestemme at din del av Grasrotandelen når du tipper skal gå til ditt lokale Norsk Folkehjelpslag. Tippingen koster deg akkurat det samme som før, men Norsk Tipping overfører fem prosent av summen til Grasrotmottakeren. Slik kan lokale lag få penger til viktig lokalt arbeid som kommer oss alle til gode. Og synes du fem prosent er så lite at det ikke vil monne allikevel, så skal du lese videre.

145 000 KRONER I ÅRET

Norsk Folkehjelp Strand og Forsand vil i løpet av 2011 motta ca. 145 000 kroner fra Norsk Tippings Grasrotordning. 385 tippere har valgt å gi sine fem prosent til det lokale Folkehjelpslaget, som er svært aktive innen redningstjeneste og ungdomsarbeid. Lokallaget bruker midlene på drift, blant annet på oppkjøring av skiløyper slik at Grasrotandelen også faller direkte tilbake til lokalsamfunnet.

Videre kan vi nevne Norsk Folkehjelp Årdal med ca. 100 000 kroner i 2011. Også her er Folkehjelpslaget en

viktig bidragsyter og «institusjon» i lokalsamfunnet.

Mange lag mottar mellom 5000,- og 20 000,- årlig, og dette er en fin ekstraintekt. Men det er lett å se at potensialet er mye større for de fleste.

Noen gir ikke i det hele tatt. Det er mange tippere som ikke gir sin Grasrotandel til noen mottakere. Noen tror at de selv betaler det som gis, noe som er feil. Norsk Tipping gir pengene, du bestemmer kun til hvem. Noen vet ikke om ordningen. Og noen har ikke funnet en mottaker som de vil gi til. Norsk Folkehjelp mener at det er viktig at alle tippere finner sin lokale Grasrotmottaker fremfor å la pengene gå til Norsk Tipping sentralt. Vi oppfordrer selvsagt til å gi til ett av våre lokallag. Det tar to minutter å registrere seg på grasrotandelen.no eller hos tippekommisjonæren, og så er du registrert helt til du gir melding om noe annet.

Norsk Folkehjelp Strand og Forsand får inn nesten 150 000 kroner gjennom grasrotandelen fordi de deltar på redningsaksjoner og er en synlig og viktig aktør i lokalsamfunnet.

Livet på vent

TEKST Aina Østreng FOTO Katharina Langseth

Khava viser ivrig frem lekene sine og forteller entusiastisk om hvor gøy det har vært i barnehagen. Den fire år gamle jenta er født i Norge. Det er imidlertid en forskjell mellom Khava og andre barnehagebarn. Sammen med broren Dzjabril på åtte år og moren Svetlana bor hun på et asylmottak i Asker.

Tiden går sakte når man vokser opp på et asylmottak.

FASTBUNDET

De lange og slitte gangene på mottaket forteller om et ensformig liv. Svetlana inviterer på te i leiligheten sin, som består av to enkeltrom der det ene fungerer som oppholdsrom/stue og det andre som soverom. Det er enkelt, men funksjonelt. Ifølge Svetlana preges livet på mottak både av ensformighet og venting. Venting på at barna skal komme hjem fra skole og barnehage, og venting på svar fra UDI.

– Jeg er sliten av å bo på mottak. Det er vanskelig fordi jeg må gå hele tiden. Badet er ett sted og kjøkkenet et annet sted, forteller Svetlana og peker nedover den lange korridoren.

Her på mottaket er vi fastbundet, sier hun og leter etter et godt norsk ord for uttrykket hun bruker på tsjetsjensk.

I likhet med mange andre har Svetlana fått avslag på søknaden sin om oppholdstillatelse, men valgt å forbli i landet og anke saken.

En annen utfordring er dårlig økonomi. Svetlana forteller oppgitt om barnas stadige ønsker om ting eller aktiviteter. Litt i overkant av 4000 kroner i måneden strekker som regel ikke til.

– Min sønn vil gjerne delta på fritidsaktiviteter som judo, men jeg har ikke råd. Barna har ønsker hele tiden, sier hun.

FLUKTEN

I Tsjetsjenia jobbet Svetlana med handel. På spørsmål om hvorfor hun flyktet, ser Svetlana ned i gulvet og mumler om problemer mellom henne og mannen.

– Jeg vil ikke snakke om detaljene, sier hun med trist stemme.

Det blir fort mye TV-titting for Khava og Dzjabril.

Konfliktbildet i Tsjetsjenia er komplekst og Utenriksdepartementet fraråder alt opphold i Nord-Kaukasus på grunn av volds- og terrorhandlinger. Delrepublikken erklærte selvstendighet tidlig på 1990-tallet etter Sovjetunionens fall, og Russland svarte i 1994 med å invadere området. Krigen i Tsjetsjenia har trolig kostet nærmere 20 000 sivile livet, og sendt flere hundre tusen på flukt.

Svetlana og Dzjabril flyktet til Norge i lastebil. Kort tid etter ankomst ble Khava født. Dette er det fjerde mottaket hun er på i Norge og her har hun vært i nesten tre år.

BARN PÅ FLUKT

Det første Khava og Dzjabril gjør når de kommer hjem fra barnehage og skole er å sette seg foran TV-en. Ifølge Dzjabril er den største utfordringen med å bo på mottaket at det kun fins en tv.

– Jeg liker Norge, men det er ikke så fint å bo på mottak. Det er bare én tv her, sier han.

Barna lider tilsynelatende ingen nød på mottaket. De har tak over hodet, mat og går på skole og i barnehagen. De merker imidlertid at det er ulikheter mellom dem og andre norske barn. Svetlana forteller at sønnen iblant kommer hjem fra skolen og spør hvorfor de ikke bor i et vanlig hus.

– Han vil ha sitt eget rom, forteller hun. Flere forskere mener at det kan være en psykisk utfordring for barn å bo på mottak over flere år.

Et annet spørsmål er hvordan det vil gå med Khava og Dzjabril dersom de må returnere til Tsjetsjenia, et ukjent land for de to små barna.

Begge barna har norsk som morsmål. Khava forstår, men vil ikke snakke tsjetsjensk. Dzjabril snakker språket, men husker lite av tiden i Tsjetsjenia. Han vil ikke tilbake.

– Det hadde vært dumt å reise tilbake til Tsjetsjenia. Der er det krig, sier han.

En av de ansatte på asylmottaket mener det kan bli en kjempeutfordring

FAKTA

- Norsk Folkehjelp driver ti asylmottak
- Vardåsen asylmottak i Asker er et ordinært mottak med 65 beboere
- Det fins om lag 400 papirløse barn i Norge som har bodd på asylmottak i tre år eller mer

BARN PÅ FLUKT

Utlendingsforskriften fastslår at barns tilknytning til Norge skal tillegges særlig vekt ved vurderingen av sterke menneskelige hensyn, men det er behov for klarere regelverk. Arbeidet med en stortingsmelding om barn på flukt er i gang og skulle legges frem før sommeren 2011, men meldingen har blitt utsatt flere ganger.

Norsk Folkehjelp mener at hensynet til barnets beste må vektlegges mer enn det gjøres i dag. Dette betyr blant annet at familier med barn som har vært i Norge i tre år eller mer, som hovedregel må få oppholdstillatelse.

for barna dersom de sendes tilbake til Tsjetsjenia.

– Det kulturelle aspektet er viktig her. Det vil være vanskelig for barna å komme til en kultur som er tilnærmet ukjent for dem, med et språk de ikke behersker fullt ut, sier han

ØNSKER ET NORMALT LIV

Svetlanas store ønske er å kunne leve som vanlige folk.

– Jeg vil oppdra barna mine og ha en jobb, som alle andre. Nå er jeg under konstant stress og hele tiden redd for at politiet skal komme og hente oss, sier hun.

Denne kvelden gjør Khava og Dzjabril som mange andre norske barn. Ikledd skumle halloweenkostymer er de klare for å gå fra hus til hus.

– Nå skal vi få godteri, jubler Dzjabril før han løper avgårde sammen med en av mottakets ansatte.

UNGDOMSLEDEREN

Kjære vaktbikkjer

9. november markerte ungdom over hele landet at det var 73 år siden Krystallnatta. Fakler lyste i nattemørket. Appeller og taler ble holdt. Overalt var arrangementer hvor folk kunne minnes, og ta avstand fra, raseringen av jødiske forretninger og synagoger i Europa i 1938. Men hvorfor markerer vi egentlig Krystallnatta i Norge i dag?

UNGDOM I NORGE markerer denne natta fordi vi vet at diskriminering og hat mot andre mennesker, basert på hudfarge, seksuell legning, religiøs tilhørighet eller nasjonalitet, fortsatt er utbredt. Krystallnattas hendelser er like aktuelle i dag som noen gang før.

Det blåser en mørkeblå vind over Europa. Høyrepopulistiske partier er på fremmarsj, og mange politikere bruker fremmedfrykt som våpen for å vinne stemmer, og lykkes! Heller ikke i Norge er vi frie fra fordommer, og fordommer er svært enkelt for autoriteter å utnytte. Det var dette som skjedde i tiden frem mot Krystallnatta, og som gjorde Holocaust, utryddelsen av jøder og sigøynere, mulig. Nazistene satte fordommene i system gjennom lovverket. Det ble forbudt å være anti-rasist. Loven sa at du skulle hate og diskriminere.

Det som tillot myndighetene å gjøre dette, var en befolkning som ikke stilte spørsmål ved myter og fordommer fremsatt i offentligheten. Ingen stilte spørsmål ved anklagene mot jødene, og fordommene vokste seg til etablerte sannheter. Man begynte å tro på dem.

Derfor er det fortsatt viktig å markere Krystallnatta. Det er viktig fordi vi må minnes betydningen av å opptre som vaktbikkje mot fordommer og myter fremsatt i dagens samfunnsdebatt, rettet mot uthengte menneskegrupper. Særlig er asylsøkere, papirløse immigranter og rom-folket sårbare for fremmedfrykt og hat i Norge i dag.

Fordommer forsterker hat og rasisme, og fordommer vil bli fremsatt og

brukt av mennesker med makt i all tid. Vi kan godta det. Men vi kan aldri godta at utsagn basert på fordommer forblir uimotsagt. En av våre viktigste oppgaver i tiden som kommer er derfor å reagere og motsi fordommer, overdrivelser og myter om menneskegrupper i dagens debatt. Blir fordommene fremsatt av vår egen regjering skal vi snakke makta midt imot. Det er vår jobb. Og den tar vi seriøst.

Snart er det jul, men før det skal vi markere 1. desember. En bred front av ungdom skal innta studiesteder i hele landet med en varm hilsen og en oppfordring til å vise solidaritet, ikke veldedighet. Det er en viktig kampanje og gjennomføres etter oppfordring fra ungdom på årets Solidaritetskonferanse.

Lykke til med det videre arbeidet, og god jul!

*Hilde Jørgensen,
leder for Solidaritetsungdommen*

PROFILEN CV

Navn: Christian Bolstad

Alder: 22

Tittel: Nyvalgt leder for Norsk Folkehjelp Sanitetsungdom

Sivilstand: Samboer

Yrke: Student

2005–2007: Studerte tømmerfag ved Godalen videregående skole

2007–2009: Læretid og fagbrev som tømmermann

2010–2011: Siviltjeneste ved sanitetsseksjonen, Norsk Folkehjelp

2011–2012: Tar opp fag for studiekompetanse ved Sonans i Kristiansand

FEM OM CHRISTIAN
**ESPEN BREKKE,
SANITETSKONSULENT**

Han er flink på mange områder. Både administrativt, flink med ungdom, han har god menneskelig kontakt med alle han møter i arbeidssituasjoner og er rett og slett en god representant for ungdommen.

**HILDE JØRGENSEN, LEDER NORSK
FOLKEHJELP SOLIDARITETSUNGDOM**

Christian er veldig engasjert i sanitetsarbeidet. Han er opptatt av å skape gode møteplasser for sanitetsungdom. Samtidig som han er veldig flink og seriøs i jobben sin, er han utrolig morsom og lattermild.

**RONNY FRANTZEN,
SANITETSKONSULENT**

Han er en utrolig hyggelig og snill gutt, som er engasjert. Han står inne for verdier som jeg mener er viktige når en jobber i Norsk Folkehjelp. I tillegg er han en veldig god venn og en dyktig folkehjelper.

**PER NERGAARD, LEDER FOR MINE-
AVDELINGEN I NORSK FOLKEHJELP**

Han er en kjempehyggelig og humørfyllt fyr, som jeg savner på hovedkontoret.

**ESTHER GUNN BOLSTAD,
MOREN TIL CHRISTIAN**

Han er veldig sosial og veldig pliktoppfyllende. Christian bryr seg om andre mennesker. Når han har satt seg et mål, gjennomfører han det.

Ny ungdomsleder – friluftsfrik og organisasjonsnerd

Det var ikke for å redde verden Christian Bolstad (22) meldte seg inn i Norsk Folkehjelp som tolvåring. Han syntes det var kult med blålys og helikopter. Men nå tenker den nyvalgte lederen for Sanitetsungdom «solidaritet i praksis». Han har tatt en u-sving i yrkeslivet og innrømmer å bli litt oppspilt når han leser organisasjonsteori.

TEKST Katharina Langseth og Tine Solberg Johansen FOTO Espen Brekke

– **DET VAR BROREN** min som dro meg med i Norsk Folkehjelp. Jeg var tolv år da han begynte og jeg hang meg på, forteller Christian. Da det på landsmøtet i august ble bestemt at Norsk Folkehjelp Ungdom skulle deles i to, Sanitetsungdommen og Solidaritetsungdommen, ble han valgt til å styre sanitetsskuta. Han sitter foran skolebøkene sine i Kristiansand og ser tilbake på da han begynte i lokallaget i Stavanger.

– Da jeg begynte var det fordi jeg syntes det var gøy med blålys, ambulanse og helikopter. Jeg syntes det var spennende med førstehjelp, forteller han.

– Broren min sluttet etter bare ett års tid og jeg ble valgt til leder for den nyoppstartede ungdomsgruppa.

FRILUFTSLIV OG FØRSTEHJELP

Selv om Christian selv mener det var ganske tilfeldig at han ble med i Norsk Folkehjelp, har engasjementet for friluftsliv alltid vært sterkt.

– Da jeg var liten dro faren min oss med ut på tur, enten det var sol eller pøsregn. Mor leste kart, og jeg og brødrene min løp rundt i skogen. Tur og orientering er noe jeg synes jeg veldig kjekt den dag i dag, forteller han. I ungdomslaget i Stavanger ble han overbevist om viktigheten av førstehjelp og redningstjenesten, og ikke minst frelst av måten Norsk Folkehjelp gjør det på.

– Jeg er veldig glad i arbeidet vi gjør. Jeg mener, om noe skjer meg liker jeg å tenke at det er noen som leter etter meg. Det er så viktig med de frivillige.

– Jeg tror nok ikke jeg kunne valgt

noen annen organisasjon enn folkehjelpa i dag. Jeg liker samfunnsprofilen vår. Vi slår oss ikke på brystet hele tiden. Organisasjonen er ydmyk. Når Norsk Folkehjelp er i media er jeg stolt, sier han.

SIVILTJENESTE SNUDE KURSEN

I Kristiansand har Christian akkurat levert muntlig historieeksamen (med imponerende resultat), og leser på spreng til naturfag. Etter å ha avtjent siviltjenesten sin ved sanitetsseksjonen på hovedkontoret frem til april i år, satte han seg på skolebenken igjen i høst.

– Jeg har fagbrev som tømmer. Men etter å ha jobbet sentralt i folkehjelpa et år innså jeg at jeg ønsker å jobbe med mennesker. Jeg vil ikke kikke på tegninger resten av livet, forteller han. Han

er allikevel ikke helt sikker på hva han vil når han har studiekompetansen i boks ved Sonans.

– Jeg liker måten vi jobber på i Norsk Folkehjelp organisasjonsmessig. Erfaringene derfra gjorde noe med meg. Jeg er ikke sikker på hva jeg vil studere videre, men jeg merker jeg blir oppspilt når jeg går igjennom kurskataloger og ser organisasjonsteori, røper han.

TILBUD TIL UNGDOM

Skolearbeid, samboer, hus og bil i Kristiansand tar det meste av den nyvalgte lederens tid om dagen. Han har allikevel rukket å gjøre seg noen tanker om hvordan han vil styre sanitetsungdommen.

– Vi skal være aktivitetsbasert. Det skal være mye aktiviteter og vi skal gi et trygt og godt tilbud til ungdom. Da jeg tok siviltjenesten min, startet vi opp med nasjonale samlinger. Dette skal vi videreføre, forteller han.

– I tillegg kommer vi til å jobbe for førstehjelpsoplæring for alle. Det er ganske drøyt at ikke ungdom lærer førstehjelp på skolen. Vi har som mål at alle unge må få mulighet til å i alle fall lære livreddende førstehjelp, sier han.

— VI VIL VÆRE ANTIRASISTISKE AMBASSADØRER

TEKST OG FOTO Per Flakstad, Fagforbundet

Fagforbundet fornyet i dag sin avtale med Norsk Folkehjelp om å gjøre forbundets lokaler til en rasismefri sone.

– **MÅLET ER Å** gjøre hele Norge til en rasismefri sone, og da er Fagforbundet en av de beste alliansepartnerne å ha med på laget, sa generalsekretær i Norsk Folkehjelp, Liv Tørres da hun og forbundsleder Jan Davidsen, underskrev avtalen.

– Vi ønsker å ta imot utfordringen. For oss handler dette om et likestilt samfunn, der ingen skal bli behandlet annerledes eller dårligere på grunn av hudfarge, religion eller kulturell bakgrunn, sa Jan Davidsen.

Et likestilt samfunn, der alle mennesker har den samme verdien, gir trygghet. Vi ønsker at det antirasistiske arbeidet skal gjennomsyre hele organisasjonen – både ansatte, tillitsvalgte, fylkesorganisasjonene og lokalforeningen, sa Davidsen.

En rasismefri sone forplikter seg gjennom avtalen med Norsk Folkehjelp til å ha synlige markeringer i sine lokaler, og gjennom informasjon og holdningsskapende arbeid bevisstgjøre sine ansatte og markere en tydelig holdning mot rasisme og forskjellsbehandling.

Avtalen forplikter forbundet til å oppfordre personer med minoritetsbakgrunn til å søke når stillinger utlyses og kalle inn kvalifiserte søkere med minoritetsbakgrunn til intervju. En rasismefri sone forplikter seg også til å ta alle henvendelser om diskriminering på arbeidsplassen på alvor og gjøre sitt beste for å forhindre at slike situasjoner oppstår.

– Ved å gå inn i et slikt forpliktende samarbeid, får vi også en tett sammenheng mellom organisasjonens verdigrunnlag og vårt praktiske arbeid, sa Jan Davidsen.

Liv Tørres og Jan Davidsen er godt fornøyd med et forpliktende samarbeid mot rasisme.

LA FOLK I LAOS RYDDE BOMBENE SELV

MED DIN STØTTE
ER DET FAKTISK MULIG

••• Foto: Mikael Brann

Det finnes to muligheter for å redusere antallet miner og klasebomber i verden. Vi kan la uskyldige mennesker finne dem. Eller vi kan fjerne minene før det skjer en grusom ulykke.

Som Folkehjelper støtter du Norsk Folkehjelps arbeid verden over. Ditt månedlige bidrag vil blant annet utdanne lokalt ansatte mineryddere. Slik får folk i Laos muligheten til selv å fjerne de livsfarlige bombene. Din støtte vil redde liv.

Bli med oss i kampen for en minrefri verden!

**STØTT OSS FAST - BLI FOLKEHJELPER
OG GI 200 KR I MÅNEDEN.**

Se www.folkehjelper.no eller send sms: FH til 2262.

Norsk Folkehjelp

NYHET!

Nytt Flax-lodd med 10 vinnersjanser til deg og støtte til humanitære organisasjoner.

Norsk Tipping har inngått et samarbeid med humanitære organisasjoner i Norge om å tilby spill der overskuddet øremerkes humanitære formål. Det første på markedet er skrapeloddet VinnVinn, der man spiller med hjertet og vinner ved å skrape frem et eller flere hjerter. Du har 10 vinnersjanser og kan vinne opptil 500 000 kroner – altså en vinn-vinn situasjon for både deg og humanitært hjelpearbeid.

NORSK TIPPING

Norsk Folkehjelp

Vinnnersjanse toppremie: 1:500 000

Symbolske gaver

– *Hva gir man i julegave til en som har «alt»?*

DETTE ER SPØRSMÅLET som mange stiller seg nå som vi står midt i julestria.

I år, som foregående år, selger Norsk Folkehjelp symbolske gaver – gaver som gleder både mottageren og mange andre.

En av gavene du kan kjøpe er «Trening av en minehund». Minehunder er uvurderlige i arbeidet med å fjerne livsfarlige miner – de kan i snitt finne miner 20 ganger raskere enn en mine-rydder som gjør søk med en metalldetektor.

Utenfor Sarajevo i Bosnia-Hercegovina driver Norsk Folkehjelp et treningssenter for minehunder. Valpene

begynner treningen allerede når de er en dag gamle – og etter ca. 18 måneder på skolebenken er de klare for å redde liv. Målet er å få ferdigtrent 75 hunder hvert år.

Norsk Folkehjelp rydder miner og andre eksplosiver i 16 land, og minehundene er viktige samarbeidspartnere i det nitidige og krevende arbeidet. Det har aldri skjedd en ulykke med en minehund i Norsk Folkehjelps tjeneste.

Kjøper du «Trening av en minehund» som symbolsk gave er du med og støtter Norsk Folkehjelps arbeid – samtidig som du gleder noen du er glad i.

Foto: Stein J. Bjørge

Foto: Werner Andersson

HVA ER EN SYMBOLSK GAVE?

NORSK FOLKEHJELPS symbolske gaver er alle eksempler på hvordan Norsk Folkehjelp jobber. Pengene utgjør ikke øremerkede bidrag, men vil til enhver tid bli brukt der hvor behovet er størst. Kjøper du en symbolsk gave fra Norsk Folkehjelp, får du tilsendt et fint gavekort som du kan gi videre til en du er glad i. På den måten gleder du både mottageren, og mange andre.

NY SYMBOLSK GAVE

ÅRETS NYE SYMBOLSKE gave er «Et lite stykke trygghet». Dette er en gave som symboliserer det arbeidet som Norsk Folkehjelps sanitetsmannskaper gjør for å skape trygghet for deg og din familie ute i skog og mark.

Den symbolske gaven «Et lite stykke trygghet» koster 200 kroner – og kanskje er dette den perfekte gaven til fjellgeita i familien? Kjøp den på www.symbolskegaver.no

SE FILM OG KJØP GAVEN

SE FILM OG kjøp gaven i nettbutikken www.symbolskegaver.no, eller kontakt Malin Oredsson på mail: malino@npaid.org eller på telefon: 22 03 77 00 for å bestille.

OBS! Husk at det kan ta noen dager i posten før kortene kommer frem – det kan derfor være lurt å velge e-postkort. På den måten mottar du kortet på e-post umiddelbart etter bestilling, og er sikker på å ha julegaven i hende før julaften.

ET LITE STYKKE TRYGGHET

Skann koden på din mobil, se film og kjøp gaver!

Foto: Hallvard Bræin

Gavetips

TIL DEG SOM trenger en ekstragave til sønnesønnen: Minefri Fotballbane!

TIL DEG SOM vil gi bestemor en gave som bidrar til at barn kan gå på trygge skoleveier: Minefri skolevei!

TIL DEG SOM har en bestevenninne som er brennende opptatt av en rettferdig verden: Retten til et hjem!

Støtt oss fast – bli Folkehjelper!

BLI MED! Folkehjelp handler om å støtte mennesker til selv å forandre sin hverdag. Norsk Folkehjelp er en av verdens ledende minerydder-organisasjoner. Vi samarbeider også med lokale partnere i over 30 land med langsiktig utviklingsarbeid og styrking av demokrati.

- Gode samfunn bygger på at folk får delta og har trygge liv: minefrie veier, tilgang til jord og at deres stemmer blir hørt.
- En Folkehjelper gir 200 kroner i måneden. Hver krone fra deg skaper resultater – og du er med og forandrer verden.
- Bli Folkehjelper i dag! Gå inn på www.folkehjelper.no

TEMA

NØDHJE

TEKST Torunn Aaslund FOTO Kristine Lindberg

Når katastrofen rammer føler vi oss maktesløse og vi ønsker å handle. Dette gjelder både enkeltpersoner og organisasjoner. Men tilstrømmingen av gode hjelpere kan ofte bli en del av problemet etter en katastrofe. Alle vil være på plass, men mange organisasjoner mangler den nødvendige lokal-kunnskapen når de etablerer seg i et nytt område. Det er ikke til å komme utenom at massiv pressedekning også betyr svært tiltrengte penger i organisasjonskassene.

LP

NORSK FOLKEHJELP ER en organisasjon som blant annet fokuserer på utviklings-samarbeid med lokale partnere. Arbeidet er langsiktig og har som mål å fremme folks deltakelse og arbeide for en mer rettferdig fordeling av ressursene. Norsk Folkehjelp er ikke primært en nødhjelps-organisasjon. Det er ikke alltid så lett å se forskjell for en utenforstående.

Nødhjelp endrer ikke urettferdige forhold i et samfunn på lang sikt, men det bidrar til å redde liv som står i akutt fare. Noen ganger er man nødt til å legge vyene til side, brette opp ermene og redde liv.

I Norsk Folkehjelps internasjonale strategi står det følgende om nødhjelp: *«Norsk Folkehjelp skal i hovedsak vurdere kriseinnsats når vi har en partner i det aktuelle landet, allerede er til stede i landet eller kan samle inn penger på vegne av en Solidar-partner.»*

Det betyr at vi ikke ønsker å gå inn i et land der vi ikke jobber fra før, men vi kan støtte nødhjelpen i slike land gjennom våre partnere i det europeiske nettverket Solidar.

Norsk Folkehjelp har gode erfaringer med å jobbe med nødhjelp gjennom lokale partnere, som i Somalia eller i Myanmar. De lokale organisasjonene responderer raskt, de er fleksible og de har lokalkunnskap til raskt å fastslå folks behov. Ved å støtte lokale organisasjoners respons i krisetider, vil de være i bedre stand til å videreføre sitt arbeid på lang sikt.

Denne temadelen viser hvordan Norsk Folkehjelp arbeider med nødhjelp. Både i land der vi er representert og i land der vi jobber gjennom Solidar.

Somalia opplever nå den verste tørkeperioden på 60 år, og den nomadiske befolkningen nord i Somalia har blitt rammet hardt av manglende vannforsyninger. Mange har mistet både kamelene og geitene sine, og har dermed blitt fratatt selve livsgrunnlaget. En viktig jobb for Norsk Folkehjelps partnere i området er å bidra til økt tilgang til vannressurser for både mennesker og dyr.

Utviklingsarbeid satt på vent for å redde liv

TEKST Tine Solberg Johansen FOTO Kristine Lindberg

– Vannleveranser med trailer er dyrt og tilfører ikke lokalsamfunnet noe ny kunnskap, sier Abdirashid, direktør i Social Relief Organization. Men da tørken tok livet av kveg i nordre Somalia og nomadene gikk milevis bare for å slå seg ned i flyktningleire, innså han og de andre partnerne til Norsk Folkehjelp i området at utvikling måtte komme i andre rekke.

ORDFORKLARING

Vannleveranse med trailer (water trucking)

Vann leveres til et lokalsamfunn med trailer. Det blir ofte tømt i en birkad. Vannleveranse med bil er dyrt og det er ingen vannkilde. Det kan lønne seg i akutte situasjoner og for mindre lokalsamfunn.

Birkad

Et hull for vann. Men det ikke en vannkilde så uten vannleveranse blir det ikke noe vann. De er billige å lage og kan lønne seg for mindre samfunn.

Grunn brønn

Dette er en vannkilde, tørker opp uten tilførsel av vann. Fordelen er at de ikke er veldig dyre å lage. De kan også installeres med pumpe.

Brønnhull (borehole)

Er veldig dype og vannkvaliteten er god. De koster rundt 180 000 dollar. Fordelen er at man henter vann fra mange hundre meter under bakken slik at brønnen ikke tørker selv om det ikke har regnet på en stund.

TØRKEN VI HADDE i år var et resultat av lite regn i fjor i Sool-regionen. De fleste nomadene hadde tynt ressursene, forklarer Khamis Chome, landdirektør for Norsk Folkehjelps program i Somalia.

Med nærmere ni millioner kroner i donasjoner fra det norske folk, satt Chome seg ned med Norsk Folkehjelps partnerorganisasjoner i nordre Somalia og vurderte hvordan de kunne bistå de tørkerammede. Som den eneste internasjonale organisasjonen med kontor i de tørkerammede områdene i nordre Somalia, var de under stort press.

– I området der Norsk Folkehjelp jobber er 85 prosent nomader. Deres livsgrunnlag er dyrene deres. En kamel drikker en tønne vann, som tilsvarer 200 liter, hver annen eller tredje uke. Da vi grep inn var det ikke noe vann, sier Chome.

VANN OG TOALETTER

– Normalt når det er tørke, utvider nomadene kredittgrensen sin med den lokale kjøpmannen. De får også støtte fra slektninger i utlandet, og de selger dyrene sine. Denne gangen var situasjonen så ekstrem at forhandlerne ikke kunne få mer lån fra sine leverandører, og dyrene til nomadene var så svake at de nesten ikke fikk noe igjen for å selge

dem. Så da alle disse mulighetene var prøvd var det kun ett alternativ igjen – å ty til humanitær støtte, sier Chome.

– Det første våre partnere gjorde var å levere vann med trailere. Dette er noe vi har mye kunnskap om og som våre partnere er gode på, sier han.

– Det andre vi gjorde var å levere husholdningsartikler som kjeler, pledd, presenning og baljer til internt fordrevne. Når nomadene mister alle dyrene sine, og med det sitt livsgrunnlag, slår mange seg ned i den nærmeste landsbyen hvor de finner sin underklan. Men kvalifikasjonene deres er så spesialiserte etter å ha vært nomader hele livet, at de sliter med å finne noe å gjøre. Det ville tatt dem månedsvis å spare nok penger til å kjøpe grunnleggende husholdningsartikler.

– Våre partnere jobbet også med å forbedre de sanitære forholdene for de internt fordrevne. Siden de bor i midlertidige boliger, har de ikke toaletter, sier han og forsetter:

– Normalt bruker vi veldig lite av vår daglige vannkonsumpsjon til matlagning og drikking. Det meste går med til hygiene, til å ta et bad og å vaske seg og huset sitt. Men når en har lite vann blir det kun nok til mat og drikke. Da må vi forsikre oss om at vi får maksimalt ut av vannet vi har, derfor tilbyr vi hygiene-trening.

Norsk Folkehjelp samlet inn nærmere ni millioner kroner til de tørkerammede nord i Somalia. En stor del av pengene brukes til å reparere gamle vannkilder, eller etablere nye i nærheten av landsbyene – som her i landsbyen Ceegaag, hvor kvinnene tidligere måtte gå opptil en mil for å skaffe vann.

Norsk Folkehjelps landdirektør Khamis Chome.

MISTET ALT

En av de internt fordrevne som har dratt nytte av nødhjelpen fra Norsk Folkehjelps partnere er Mahamed Arraale Isaq. Han kom fra Bay-regionen i sør til Las Anod i nord.

– Kuene mine var nesten døde på grunn av tørken og den lille jenta mi var veldig syk. Jeg solgte de to siste kuene jeg hadde for at datteren min skulle få behandling. Da hun ble bedre, flyktet vi hit, forteller han.

En annen som har slått seg ned i en leier for internt fordrevne i Las Anod er Amina Aden Fama.

– Vi mistet alle dyrene våre, kameler, kuer og geiter. Jeg har åtte barn og faren deres døde, sier hun.

VANNLEVERANSE FORTSETTER

Til tross for at Norsk Folkehjelp og partnerne leverte tørkehjelp til mer enn 5000 husholdninger, mener de at leveranse ikke direkte vil føre til utvikling.

– Vannleveranse med trailer er

dyrt og tilfører ikke lokalsamfunnet noe ny kunnskap, men det redder liv i ekstremt situasjoner, når forhold utenfor deres makt har fordrevet utsatte grupper fra deres tradisjonelle livsstil, sier Abdirashid i Social Relief Organization. Chome er enig og sier at Norsk Folkehjelp nok må fortsette å konstruere vannkilder i Somalia en stund til.

– I mer utviklede samfunn er vann, helse og utdanning sett på som grunnleggende samfunnstilbud. Det er noen viktige utviklingsmessige utfordringer å ta tak i her i Somalia, men det er veldig vanskelig å snakke med folk om utvikling hvis de ikke har vann, hvis de ikke en gang har fått en kopp te og vasket ansiktet sitt på morgen, sier han.

– Hvis vi begynner å snakke utvikling uten en gang å se folks behov for vann, vil vi bli anklaget for å være virkelighetsfjerne.

– I Somalia vil vi nå ha en periode vi må drive både vannleveranser og utvikling, sier han.

PARTNERE

Steadfast Voluntary Organization (SVO)

ble opprinnelig etablert i Las Anod i 1991 etter sammenbruddet av sentralmakten i Somalia. Kamper mellom militser og klaner drev hundretusener på flukt mot de rolligere nordlige områdene i Somalia. SVO var den første organisasjonen som i tillegg til å tilby assistanse, også snakket ut om den vanskelige situasjonen til de internt fordrevne. Nedslagsfeltet ble etter hvert utvidet til hele Sool og Sanaag.

Hanaqaad Umbrella Women's Organization (HANAQAAD)

består av 27 lokale NGO-er. De fokuserer på å bekjempe vold mot kvinner og å styrke kvinner. HANAQAAD ble etablert i mai 1997 og har hovedkontor i Las Anod i Sool-regionen. Organisasjonen arbeider også innen utdanning, hiv/aids, fred og forsoning så vel som humanitær assistanse.

Social Relief Organization (SRO)

er en ideell og sekulær organisasjon. Den har hovedkontor i Las Anod og er operativ i Sool og Bohoodle-området. Organisasjonen ble etablert i 2004 av en gruppe intellektuelle og forretningsfolk i Bohoodle og Las Anod. Organisasjonen arbeider innenfor hiv/aids, utdanning, helse og sosiale tiltak.

FAKTA Nødhjelp til tørkerammede

- Samlet inn nesten ni millioner kroner
- Norsk Folkehjelp og partnerne i nordre Somalia delte ut 460 trailere med drikkevann til 5000 husholdninger i ekstremt tørkerammede områder i Sool, Sanaag og Cayn
- Bisto de hardest rammede 1100 husholdningene med husholdningsartikler (Non-Food Items)
- Bygget 35 offentlige latriner for 700 tørke- og konfliktrammede husholdninger
- Implementerte hygiene fremmende tiltak for internt fordrevne

På flukt fra krig og tørke

TEKST OG FOTO Kristine Lindberg

– Jeg bestemte meg for å flykte fra Mogadishu med barna mine, jeg følte meg veldig utrygg på grunn av Al Shabab og mye uroligheter der vi bodde. Hadde det ikke vært for Hanaqaad og den hjelpen jeg fikk av dem da jeg kom til Las Anod, så hadde verken jeg eller barna mine overlevd, sier Maka Ibrahim Hassan.

Maka (39) og hennes åtte barn har en uvisst framtid i vente. For syv måneder siden kom hun til Las Aanod nord i Somalia som intern flyktning, og hadde ikke annet enn det de sto og gikk i. Men det er lite myndighetene i nord har å bidra med av assistanse. Maka håper hun en dag vil være i stand til å sende barna sine på skole.

PÅGÅENDE KAMPER I sør og sentrale deler av Somalia i tillegg til alvorlig tørke fortsetter å skape utallige lidelser for titusener av enkeltpersoner i Somalia. Mange familier ser ingen annen utvei enn å flykte – enten nordover hvor det fortsatt er relativt stabilt, eller å krysse internasjonale grenser. Tilstrømningen av internt fordrevne har ført til en drastisk befolkningsbølge som langt på vei har overgått tilgjengelige og allerede svært begrensede ressurser. Tap av levebrød har ført til økt fattigdom, og flere familier har ikke råd til de daglige grunnleggende behov som mat, medisiner, husly og klær.

– Med midler fra Norsk Folkehjelps innsamlingsaksjon tidligere i høst har vi styrket vårt arbeid med akutt humanitær assistanse til de mange interne flyktningene som daglig kommer inn til Las Anod og områdene rundt, sier program manager i Hanaqaad, Hassan Mohammed Hassan.

TERROR OG FRYKT

En av dem er Maka (39) som flyktet alene med sine åtte barn fra en landsby litt sør for Mogadishu for syv måneder siden.

– Sikkerheten hadde lenge vært en utfordring for oss, hvor vi daglig levde med frykten for Al Shabaab. Vi visste aldri når de dukket opp og hva de hadde i sikte, og de kunne like godt bryte seg inn i huset vårt midt på natten. Vi hadde ingenting vi skulle ha sagt, forteller Maka stille, med alvorlige mørke øyne.

Maka bærer på vonde minner og sår som enda ikke er grodd etter et brutalt overgrep i sitt tidligere hjem.

Hanaqaad tilbyr grunnutdanning og yrkesopplæring til jenter med familier som ellers ikke ville hatt råd til betale skolegang.

– Jeg liker meg veldig godt på skolen, og vil gjerne bli lærer når jeg blir stor, sier Asha (fremst i bildet). Asha deltar i undervisningen seks dager i uken. Mange av jentene har mistet foreldrene sine og bor hos slektninger i Las Anod. Hanaqaad er en av få organisasjoner som jobber med kvinners rettigheter, gjennom blant annet gjennom å tilby utdanning, opplysningsarbeid om kvinners rettigheter, og opplæring i forhold til seksualisert vold og helseforebyggende tiltak.

– Klokken var fem om morgenen da tre menn brøt seg inn i huset vårt. De sa at mannen min måtte gå til moskeen for å be morgenbønn, og tvang han ut av huset. For å hindre at jeg skulle løpe avgårde stakk de meg med kniv i bena før de voldtok meg. Barna var også der, og var veldig redde. Kort tid etter tok jeg med meg barna og flyktet nordover, forteller Maka.

– Da vi kom til Las Aanod hadde vi ingenting annet enn det vi sto og gikk i. Jeg henvendte meg til Hanaqaad som registrerte meg og barna mine som nyankomne interne flyktninger. De gav oss en pakke med nødvendig utstyr, blant annet et pledd for å ha over oss om natten, en liten lampe, en kasserolle og noen tallerkener, og et myggnett, forteller Maka.

UTDELING AV MAT OG NØDVENDIG UTSTYR

Hanaqaad er den eneste organisasjonen i området som har en viss oversikt over flyktnings situasjonen i Las Anod. Utfordringene er mange. Hver dag kommer nye flyktninger som søker hjelp, og tilstanden deres er jevnt over svært dårlig siden

mange av dem har vært på flukt i uker eller måneder.

– Siden 17. september i år har vi delt ut over 500 pakker med grunnleggende utstyr, såkalt Non Food Items. I tillegg deler vi ut rasjoner med mat, forteller Hassan.

– Vi har altfor få ressurser til å nå alle, og forsøker å tenke humanitær assistanse slik at det kommer hele familier til gode. Bevisstgjøring i forhold til hygiene er ett av våre viktige tiltak, og noe som bidrar til å forhindre infeksjoner og spredning av sykdom, forteller Hassan.

Hanaqaad fikk tildelt ekstra midler gjennom Norsk Folkehjelps innsamlingsaksjon tidligere i høst som er brukt til konkret humanitær bistand til internt fordrevne i Somalia.

En bondekone uten land

TEKST OG FOTO Kristine Lindberg

– Jeg så ingen annen utvei enn å selge jorda vår for å få penger til transport nordover. Jeg har derfor ingenting å reise tilbake til, sier firebarnsmoren Habibs Hilowle (28).

HILOWLE ER EN av mange internt fordrevne som har fått assistanse fra Hanaqaad i Las Anod.

– Jeg kommer opprinnelig fra Baghere sør i Somalia, men den langvarige tørken førte til at vi verken kunne avle jorda vår eller holde liv i dyrene. De siste to årene har det knapt regnet, og det ble også mer og mer urolig i området hvor jeg kommer fra. Jeg så ingen annen utvei enn å reise. Nå er jeg en bondekone uten land, sier Habibs Hilowe, som kom til Las Anod for tre måneder siden.

– Vi lever fra dag til dag, og er svært takknemlige for støtten fra Hanaqaad, sier Hilowle.

For de aller fleste som har flyktet er framtiden uvisst, og felles for alle er at de har mistet alle inntekter.

– Jeg håper jeg en gang vil bli i stand til å kjøpe meg et lite stykke land igjen. Ut over det vet jeg ikke hva fremtiden vil bringe, sier Hilowle.

Haiti:

Fremdeles i telt to år etter jordskjelvet

TEKST Torunn Aaslund og Øystein Sassebo Bryhni FOTO Torunn Aaslund

Klokken er straks fem om ettermiddagen. Garraud Claudette (67) sitter på en krakk rett ved inngangen til det lille murhuset sitt. Plutselig kjenner hun at krakken rører på seg. Hun spretter irritert opp fordi hun tror at det er familiens valp som leker under krakken. Sekundet etterpå skjønner hun at det er et jordskjelv og legger på sprang.

Jean Ciertha utenfor huset som ble revet fra hverandre i jordskjelvet.

KLOKKEN 16.40 DEN 12. januar i 2010 rystes Haiti av det kraftigste jordskjelvet i landet siden 1770. Skjelvet måler 7 på Richters skala og fører til katastrofale ødeleggelser og umenneskelige lidelser for en allerede hardt prøvet befolkning. Mellom 200 000 og 316 000 mennesker omkom. Ytterligere 250 000 ble skadet og 1,5 millioner mennesker mistet sine hjem. Mange av disse menneskene bor den dag i dag i telt, snart to år etter det store jordskjelvet.

Jordskjelvkatastrofen fikk stor oppmerksomhet fra omverdenen og hjelpeorganisasjonene strømmet inn i landet. Haiti ble før katastrofen betegnet som det fattigste landet på den vestlige halvkulen og det var ikke akkurat mangel på internasjonal tilstedeværelse i landet før katastrofen. Ifølge Le Monde Diplomatique er det nå 10 000 frivillige nasjonale og internasjonale organisasjoner i Haiti.

– Norsk Folkehjelp har ikke noe program i Haiti og vi ønsker ikke å gå inn i land etter katastrofer med mindre vi allerede har etablerte programmer i landet eller har partnere som kan utgjøre en forskjell, sier utenlandsjef i Norsk Folkehjelp, Orrvar Dalby. – Det er fordi det i slike kaotiske situasjoner er helt avgjørende å ha lokalkunnskap. Etter en naturkatastrofe faller landet ut i kaos for en kortere eller lengre periode og det blir enda vanskeligere å skaffe seg den nødvendige kunnskap og oversikt enn det ville vært om man etablerte seg i landet under normale omstendigheter.

Ettersom TV-bildene flimret over skjermen, ble Norsk Folkehjelp kontaktet av stadig flere samarbeidspartnere og

givere som ønsker å hjelpe Haiti gjennom Norsk Folkehjelp. – I slike situasjoner har vi mulighet til å hjelpe gjennom et nettverk av europeiske organisasjoner kalt Solidar, forklarer Dalby.

Norsk Folkehjelp opprettet et hjelpefond for Haiti hos Solidar og tre spanske og en italiensk organisasjon med etablerte prosjekter og lokale partnere i Haiti mottok midler fra fondet.

NØDHJELP

Garraud Claudette reddet livet den dagen jordskjelvet rammet, men hjemmet hennes i den vakre byen Jacmel på Haitis sørkyst ble ubeboelig og hun har nå bodd i et telt i hagen i to år. Eiendelene hennes er fremdeles inne huset, men verken hun eller datteren tør å sove der. Datten Jean Ciertha på 26 år viser oss skadene på huset. Inne er det store sprekker i gulvet og på veggen. Utenfra kan man se at veggene regelrett er revet fra hverandre. – Selv om huset er totalskadet og ubeboelig, krever huseieren oss for full husleie, forteller Jean Ciertha. – Om et par uker må vi flytte herfra. Huseieren skal rive huset og leie ut eiendommen til et firma, forteller hun.

– Teltet hun bor i ble utdelt av oss, men det er vanskelig å se noen vei ut av fattigdommen for folk som Garraud Claudette og hennes familie. De eide ingenting før jordskjelvet og eier ingenting nå. En gang i blant får de noen småjobber, men det er også det, sier Jim Jacob Pierre, ungdomskoordinator i Crose.

CROSE: LOKALE KREFTER

Crose var en av de lokale organisasjonene som fikk penger fra Solidars hjelpefond for Haiti. De delte blant annet ut telt og livsnødvendigheter i Jacmel.

Men Crose's hovedvisjon er ikke å drive nødhjelp. De vil endre samfunnet slik at folk i Haiti kan stille politiske krav til myndighetene og øke levestandarden for folk som Garraud Claudette. Prosjektkoordinator i Crose, Juslin Pelege, tar oss med opp til Gaillard-fjellene over Cayes de Jacmel. Veien vi kjører på er ny, den ble bygget med støtte fra Norsk Folkehjelp.

Før vi er framme må landroveren gi tapt i de bratte bakkene. Det regnet dagen før og veien er glatt av leire. – Tidligere, når det ikke var vei her, måtte bøndene gå helt ned til Cayes de Jacmel for å selge

Garraud Claudette er fremdeles, to år etter, sterkt preget av jordskjelvet.

Juslin Pelege er programkoordinator i CROSE.

Ravinen er fylt igjen av terrasser der det dyrkes mat for å forhindre jordskred. Nedenfor terrassene går den livsviktige veien inn i dalen.

Skolebarn i Michino

produktene sine, nå kan de bruke moped eller hest, forteller Juslin. – Før veien ble bygget måtte frivillige i lokalsamfunnet være lærere på den lokale skolen, men nå har de ansatt 20 utdannede lærere, som hver dag bruker veien for å komme seg på jobb.

DØDELIGE JORDSKRED

Veien vi går på er omgitt av kilometerlange raviner. Ravinene i fjellet blir dødsfeller etter jordskjelv, eller når det regner mye. Vann og jord fosser nedover fjellet og river med seg alt i deres vei til de raser inn i byen under. Crose arbeider for å sikre ravinene. De bygger terrasser og planter vekster som både gir mat til lokalbefolkningen og vern mot vann- og jordmassene. Til arbeidet bruker de arbeidskraft fra lokalområdet, på den måten øker de sysselsettingen og gir folk litt mer penger mellom hendene.

Nå har de lokale bønderne plantet blant annet mango, bananer og avocado. Bambustrær bidrar til å hindre erosjon.

– Dette arbeidet er utrolig viktig. Det er viktig for hele lokalbefolkningen. Før virket situasjonen håpløs, nå kan vi dyrke og overleve, forteller Sebastian

Marc som leder den lokale avdelingen av Crose i Gaillard og selv deltok i byggingen av terrassene og veien.

DRØMMEKARTET

Michino ligger inne i en dal omgitt av fjell og høyland på alle kanter, to timers kjøretur fra Jacmel. Inntil nylig gikk det ingen vei inn til Michino og etter jordskjelvet var det umulig å frakte de sårede til sykehus fra denne regionen. Senere da Haiti og dalen ble rammet av dødelige kolerautbrudd, hadde de ingen tilgang til helsevesenet. Så isolert var Michino at haitianske foreldre truet med å sende ungene dit hvis de ikke var snille.

– Da vi hjalp innbyggerne å bygge veien, viste vi dem at de er en del av det haitianske samfunnet, at de ikke er glemt. Tidligere var også lokalsamfunnet splittet i flere fraksjoner. Nå jobber de alle sammen for å bygge et bedre samfunn og alle bidrar etter evne, sier Juslin Pelege.

Den nye veien har gitt grobunn for fremtidsoptimisme i dalen. Sammen med lærerne har innbyggerne kartlagt hele dalen meter for meter. Det tok 20 dager.

Sammen med elevene på skolen bygget de deretter to modeller. En viser dalen slik den er i dag og hvor det er problemer. Den andre modellen viser hvordan de vil at det lille samfunnet deres skal bli. Innbyggerne i Michino-dalen drømmer blant annet om et helse-senter og to nye skoler. I dag er den lokale skolen overfylt og flere barn har tre timers skolevei hver eneste dag.

PARTNERE HAITI

ACPP

«Asamblea de Cooperación por la Paz» er en spansk freds- og utviklingsorganisasjon som ble startet i 1990. I 1991 startet de sitt arbeid i Haiti i samarbeid med lokale organisasjoner. ACPP arbeider i den sør-østre delen av Haiti. Siden 2010 har de arbeidet med å forebygge konsekvensene av naturkatastrofer, som jordskjelv, flom og tropiske stormer.

SOLIDARIDAD INTERNACIONAL

SI ble etablert i 1986 og er en sammenslutning av sekulære organisasjoner i Spania. De arbeider med utviklingsprogrammer i 27 land i Latin-Amerika, Midtøsten og Afrika. SI jobber gjennom lokale partnere for å fremme utvikling, rettighetsperspektiver, fred og menneskerettigheter.

MPDL

«Movimiento por la Paz» er en spansk fredsorganisasjon som ble opprettet i 1983. De jobber med utvikling og humanitær bistand. MPDL har programmer over hele verden. Haitiprogrammet deres er drevet fra kontoret i Den dominikanske republikk.

CROSE

«Coordination Régionale du Sud Est des Organizations». Er en lokal haitisk paraplyorganisasjon som arbeider i den sørøstlige delen av landet. Crose ble etablert i 1996. Deres medlemmer er bondeorganisasjoner, fiskerforeninger, kvinnegrupper og ungdom.

CEDESO

Cedeso er en local organisasjon med prosjekter både i Den dominikanske republikk og i Haiti. Organisasjonen ble stiftet i 2002 og arbeider i områder tett opp mot grensen til Den dominikanske republikk. Cedeso har gjennom MPDL mottatt penger for å bygge opp igjen to skoler etter jordskjelvet. Skolene tar imot barn fra familier som ellers ikke har råd.

Ny skole etter jordskjelvet i Haiti

TEKST OG FOTO Cecilia Skepp-Antonisen

– Jeg vil bli språklærer. Fransk, spansk og engelsk er yndlingsfagene mine, sier Jardine (12) som er et av flere barn som snart får flytte inn i nytt skolebygg i byen Lobto Tou på grensen til Den dominikanske republikk.

JARDINE OG DE andre 250 elevene i alderen 4–19 år gleder seg til å ta i bruk den nye skolen som snart står klar. Frem til da foregår undervisningen i et lite og trangt skur av bølgeblekk. Den nye skolen er solid og blir bygd på høyden slik at den også kan brukes i regnperioden da det ofte blir flom. Klasserommene er forbausende svale og behagelige på grunn av mange små luftehull i veggene som beskytter mot den stekende heten utenfor. Med de store vinduene får elevene godt med lys, og kan også nyte

utsikten av den frodige naturen utenfor. I området bor flere som har mistet alt de eide i jordskjelvet. Mange av elevene har flere timers skolevei, og må gå hjemmefra allerede ved morgengry for å rekke skolen i tide. De går helst sammen med sine venner og mange passer på å gjøre dagens lekser.

Elevene er stolte av skolen sin og den utdanningen de får ta del i. – Når jeg blir stor vil jeg bli kokk eller ingeniør, sier Mondeline (15). Selv om skoleveien er lang er hun og de andre elevene ivrige etter å lære og har fremtidsdrømmene klare.

Frem til den nye skolen står ferdig foregår undervisningen i skuret i forkant av bildet.

De to venninnene Mondeline (15) og Jardine (12) har tre timers skolevei hver vei. De bruker tiden på å gjøre lekser.

solidar

SOLIDAR-NETTVERKET

SOLIDAR ER ET europeisk nettverk med 56 ikke-statlige organisasjoner grunnlagt i 1948 for å fremme internasjonalt samarbeid mellom velferdsorganisasjoner tilknyttet arbeiderbevegelsen.

Nettverket arbeider for sosial rettferdighet både i Europa og internasjonalt og er basert på et felles verdigrunnlag og en felles visjon om solidaritet, likestilling og deltakelse.

Medlemmene har bred erfaring og stor kapasitet innenfor humanitærhjelp, ulike utviklingsprogrammer og politisk pådrivervirksomhet. Mange av organisasjonene har koordineringskontorer i de landene der de er virksomme, og alle arbeider i partnerskap med lokale organisasjoner.

Nettverkets medlemmer og partnere er virksomme i 90 forskjellige land og dekker dermed store deler av verden.

Gjennom årene har Solidar-medlemmene sett viktigheten av å samarbeide om humanitærhjelp og utvikling. Samlet har medlemmene ekspertise innenfor alt fra nødhjelp til provisoriske boliger, livsgrunnlag, katastrofeberedskap, utdanning, kapasitetsbygging, menneskerettigheter og arbeidsrettigheter.

Solidar-medlemmer kan gå sammen om bistand eller støtte medlemsorganisasjoner som arbeider på stedet. Medlemsorganisasjonene kan også dra nytte av hverandres erfaringer, kunnskap og forbindelser med lokale interessenter.

For mer informasjon:
www.solidar.org

FAKTA

Norsk Folkehjelp har vært til stede i Myanmar (Burma) siden 2005 og jobber både med langsiktig utviklingsarbeid og nødhjelpsarbeid, i samarbeid med partnerorganisasjoner fra Myanmar. Vi har et kontor med 13 ansatte i den tidligere hovedstaden Yangon (også kjent som Rangoon) og vi jobber med lokale organisasjoner fra nord til sør og øst til vest i dette landet med over 50 millioner mennesker.

Landet het Burma fram til 1989, da den styrende militærjuntaen endra navnet til Myanmar. I det burmesiske språket er roten til begge navn den samme. Mange burmesere i opposisjonen og i eksil bruker navnet Burma av politiske årsaker. Den norske regjering har fram til nylig brukt Burma men har fra 2011 i økende grad benyttet Myanmar. FN bruker Myanmar. I 2005 flyttet det daværende regimet hovedstaden fra Yangon til Naypyidaw.

Effektivt lokalt hjelpearbeid i Myanmar

TEKST Andreas Indregard og Ingeborg Moa FOTO Christopher Davy og Norsk Folkehjelp

Når et jordskjelv, en tsunami, eller en sykklon rammer et land, er det ofte de internasjonale stemmene vi hører først. FNs representanter snakker om hva slags hjelpearbeid som må settes i gang, og de store hjelpeorganisasjonene samler inn penger og legger planer for distribusjon av mat, medisiner og arbeid for å skaffe husly til de som er ramma av katastrofen. Det vi ofte hører mindre om er den raske og effektive lokale responsen, som i de første timene, dagene og ukene, redder mange liv. Erfaringer fra Myanmar viser at denne responsen er viktig og at man bør finne effektive måter å støtte den på.

Til tross for at alle hans klosterbrødre, så nær som en, omkom i sykklonen Nargis, er munken fast bestemt på å bygge opp igjen klosteret som ble revet bort.

<http://www.christopherdavy.com>

<http://www.christopherdavy.com>

TIL TROSS FOR det som i mange år har vært inntrykket man har fått ved å lese om Myanmar, så er det en svært aktiv frivillighetsånd i landet og antallet frivillige organisasjoner som jobber med større og mindre utviklingsprosjekter er antatt å være over 200, selv om de fleste av ulike grunner ikke er offisielt registrerte hos myndighetene.

Siden 2007 har Norsk Folkehjelp vært medlem av et konsortium bestående av rundt ti lokale og internasjonale organisasjoner, som har fokus på å bidra til utvikling av et sterkere og mer mangfoldig sivilsamfunn. Erfaringene som danner bakgrunnen for denne artikkelen kommer fra vårt eget arbeid med lokale partnerorganisasjoner og fra dette konsortiets arbeid med små, lokale grupper, etter syklonen Nargis som tok livet av mer enn 140 000 mennesker og rammet over 2.5 millioner i 2008, og den mindre kjente syklonen Giri i 2010.

STORT LOKALT ENGASJEMENT

Lærdommen i Myanmar har vært at den lokale responsen er rask, effektiv, fleksibel, og pålitelig. I tillegg er den basert på lokal kunnskap og kan føre til et større engasjement i lokalsamfunnet, også etter nødhjelpsfasen.

Etter begge de nevnte syklonene så vi et stort engasjement blant burmesere for å bidra til å hjelpe de som mista familie, hus og inntektsgrunnlag. Lokalt næringsliv, kirkegrupper, buddhistiske klostre og enkeltpersoner bidro med

penger, mat og husly til de overlevende. I de første dagene etter syklonene kom bidragene hovedsakelig fra burmesiske kilder, og fra de internasjonale hjelpeorganisasjonene som allerede var til stede, inkludert Norsk Folkehjelp. Etter den store syklonen i 2008, ble det tidlig klart at det var behov for midler i størrelsesorden 500 millioner dollar og at store internasjonale givere måtte på banen, men det var likevel den raske og effektive direkte hjelpen fra frivillige burmesere som reddet mange i de første ukene etter syklonen.

Det er liten tvil om at internasjonale organisasjoner trengs, og gjør en uvurderlig innsats, når katastrofen rammer. Likevel er det mange problemer knytta til store program med lite fleksibilitet. Her har erfaring fra Myanmar vist at lokale grupper i mye større grad klarer å tilpasse nødhjelpen til de faktiske behovene. Et eksempel fra Myanmar var et tilfelle der en stor internasjonal organisasjon jobbet med nødhjelp i et område som var ramma av syklonen Giri. Denne organisasjonen hadde penger som var «låst» og kunne brukes kun til vann- og sanitærprosjekter. Sju landsbyer i området sa klart fra at de hadde behov for var såkorn, før sesongen for å så var over. På tross av at dette var det klart uttrykte behovet, klarte ikke den internasjonale organisasjonen å endre sitt program, og toaletter ble bygget i alle landsbyene, selv om de selv sa at de hadde mye mer behov for såkorn enn for toaletter. Lokale

organisasjoner som fikk midler fra det konsortiet Norsk Folkehjelp har vært en del av, endret planene sine i nesten 25 prosent av tilfellene, nettopp for å imøtekomme de prioriteringene lokalsamfunnene hadde.

UNGDOMMEN UTMERKET SEG

Etter Nargis i 2008 var det én gruppe som utmerket seg med særlig entusiasme og vilje til å bidra; ungdommen. Mange av disse ungdommene opplevde for første gang i sitt liv at de hadde noe å bidra med og at de kunne påvirke utviklinga i samfunnet sitt i positiv retning. Svært mange av dem fortsatte å engasjere seg i frivillig arbeid eller begynte å jobbe i organisasjonslivet, etter at nødhjelpsarbeidet var over, og jobber nå med tema som økt forståelse mellom etniske grupper, fredsarbeid og fattigdomsreduksjon.

Det organisasjonene selv forteller at de trenger er økonomiske midler, støtte til å utvide sine nettverk, teknisk kompetansebygging og støtte til å bygge opp en god organisasjonskultur og komme fram til egne strategier for hvordan de vil jobbe for å forbedre situasjonen i egne lokalsamfunn. Ved å fortsette å jobbe med lokale organisasjoner i krisesituasjoner kan vi sørge for å bidra både til rask respons i lokalsamfunnene når katastrofen skjer, og til at nødhjelpsarbeidet kan føre til et økt samfunnsengasjement også etter krisen.

Ettervirkninger av tsunamien i Chile

TEKST Helle Berggrav Hanssen FOTO Norsk Folkehjelp

– Jeg mistet både huset og båten min i tsunamien, sier Hector Huernupil. – Men vi hjelper hverandre. Nå arbeider jeg på noen andres båt. Hector er en Lafkenche-fisker i Tubul, en landsby som ble hardt rammet av tsunamien som traff Chile etter jordskjelvet sent i februar 2010.

Lefkenchefisker i Chile

TUBUL HAR OMKRING 3000 innbyggere. Omtrent 200 av dem tilhører Lafkenche-folket, en del av urfolksgruppen Mapuche som lever langs kysten av Chile. Tsunamien gikk gjennom nesten alle husene i landsbyen. Mange hus ble skadet, rundt 70 familier mistet hjemmene sine, og mange flere mistet båtene. Noen var heldige, andre tapte alt, men ingen i Tubul mistet livet.

– Fiskere vet at de må forlate strandkanten etter et jordskjelv, sier Adolfo Millabur, en av lederne i Identidad Lafkenche, Norsk Folkehjelps samarbeidspartner i Chile.

Fram til i fjor var elvemunningen ved Tubul fylt av vann hvor båter kunne manøvrere. I det samme området i dag er det imidlertid mulig å gå flere hundre meter langs tørre sanddyner fordi grunnen ble løftet to meter opp av jordskjelvet.

Husene til Hector og naboene, som en gang stod ut mot havet i ytterkanten av Tubul, er enten borte eller tomme skall hvor vinduer, vegger og dører er borte. Rundt 70 familier har blitt flyttet til midlertidige hus noen hundre meter tilbake, på andre siden av grønne enger med gressende storfe.

Mange i Tubul lider av psykologiske traumer som økt usikkerhet, depresjon og søvnløshet. Tapte og ødelagte båter og hus er en finansiell byrde som kommer i tillegg til at deres mulighet til å tjene penger er redusert.

– Uten båter har vi ikke noe arbeid, sier Alfredo Llaupé, lederen for Lafkenche-folket i Tubul.

Huset hans er lite og taket lavt. Den lille stua er tett innredet med et skap, en sofa, stoler, TV og et spisebord. Veggene er dekket av familiebilder og dekorasjoner. Besøkende fyller opp resten av rommet. Utenfor regner det hustrig, inne serveres varm te og hjemmelagde empanadas med skalldyr.

Landsbyen Tubul befinner seg innenfor zona roja, den farlige sonen. Området ligger lavt og nært havet, noe som gjør befolkningen sårbar for nye tsunamier. Dette gjør at myndighetene nøler med å støtte byggingen av nye hus på gamle tomter. De vil at folket skal flytte vekk fra havet, men de tilbyr ingen alternativer og landet lenger inn tilhører private selskaper. Lafkenche-folket har hørt om lignende saker hvor styresmaktene har tvunget folk til å forlate hjemmene sine for å flyttes til områder som passer selskapene.

– Vi kan ikke bare forlate jorda uten et godt alternativ. Vi ønsker å bo nære elva og det tradisjonelle området hvor våre forfedre har levd, sier Alfredo Llapue. – I tillegg er vi avhengig av sjøen, vi kan ikke flytte oss langt vekk.

Etter tsunamien i 2010 mottok Norsk Folkehjelp økonomiske midler fra flere grupper i Norge. 180 000 norske kroner sørget for 25 nye hus langs kysten hvorav ti ligger i Tubul. De ti husene

ble bygget på tradisjonell jord som Lafkenche-folket hadde kjempet tilbake. Myndighetene har lovet å tilby vann og elektrisitet til området, men de venter fortsatt.

– Det har vært mange løfter fra myndighetene, men lite handling, sier Alfredo. Penger for gjenoppbygging og kompensasjon har blitt overført fra sentralt hold til de lokale styresmaktene, men bevilgningene når ikke alltid fram til lokalsamfunnene. – Det er mange nivåer og instanser å forholde seg til, det er vanskelig å kreve våre rettigheter, fortsetter han.

Da jordskjelvet traff Japan i mars 2011 ble det sendt ut et tsunamivarsel til områder langs hele den chilenske kysten. Folket i Tubul trakk opp i åsene. Ingen hus ble ødelagt denne gangen, men noen mistet båter, blant dem Julio Carbulanca. – Jeg må finne en annen båt å jobbe på nå, sier han, – min båt har fått skader som ikke kan repareres.

Den siste tsunamien var en ny påminnelse om havets mektige vesen, og på hvor sårbare de som bor langs kysten er.

FOTO: REUTERS, Adrees Latif,
courtesy www.alertnet.org

TEKST Abigail Goundry

Katastrofehjelp etter flommen i Pakistan

SIDEN AUGUST 2010 har millioner av mennesker blitt hjemløse etter de verste flommene noensinne i Pakistan. Provinsene Khyber Pakhtunkhwa (KPK), Baluchistan, Sindh og Punjab er de verst rammede områdene. 2,2 millioner hus og 74 prosent av jordbruksarealet er ødelagt, og veier, broer, skoler og infrastruktur er rasert. Over 20 millioner mennesker er rammet. De omfattende ødeleggelsene gjør at gjenoppbyggingen vil ta mange år. Samtidig er det fortsatt behov for nødhjelp.

Norsk Folkehjelp har gått sammen med åtte andre medlemsorganisasjoner i Solidar-nettverket for å gi katastrofehjelp til de flomrammede. Solidar Suisse samordnet hjelpen på stedet i partnerskap med pakistanske sivile organisasjoner. De arbeidet i det nordlige Pakistan (distriktene Charsadda, Punjab og Nowhsera) og i Sindh-provinsen og Layyah-distriktet i det sørlige Pakistan, der de delte ut nødhjelpspakker (mat, tepper, presenninger, hygieneartikler) samt redskaper som spader, hakker og bøtter slik at befolkningen kunne rydde sine hus og landsbyer. Over 2000 av de hardest rammede familiene fikk hjelp i løpet av en periode på tre måneder.

Den flomrammede befolkningen fikk også hjelp til å bygge provisoriske

hus før vinteren. Det ble gitt opplæring til grupper i lokalsamfunnet som skal sørge for at oppbyggingen i deres område er trygg og forsvarlig. Dessuten bygger Solidar Suisse 800 provisoriske boliger og sanitæranlegg. Disse husene er bygd i bambus og leire. De skal holde i minst 12 måneder og gir beskyttelse mot den kalde vinteren.

Solidar Suisse er involvert i mer langsiktig støtte til flomrammede i Pakistan for at de skal kunne bygge opp igjen et livsgrunnlag og for å utvikle effektive metoder for å redusere risikoen og takle fremtidige katastrofer og flommer. Det er høy sannsynlighet for at regionen vil bli rammet igjen.

For mer informasjon om hjelp til Pakistan se nettsiden til Solidar Suisse: <http://www.solidar.ch/pakistan-1.html>

FAKTA

Solidarorganisasjoner som samlet inn penger til flomofre i Pakistan: WO International (Tyskland), Australian Aid Abroad (APHEDA), OBG Luxembourg, FOS Solsoc (Belgia), Volkshilfe Austria, Palmen-centret (Sverige), Iscos Cisl (Italia) og Solidar Suisse (Sveits).

VinnVinn i gang

TEKST Roar Jødahl

Første Norsk Tipping/10H-produkt er klart for markedet. Etter grundige forberedelser og mange og lange diskusjoner skjedde det endelig: Det første resultatet av samarbeidet mellom Norsk Tipping og ti av de store humanitære organisasjonene (10H) har sett dagens lys. DU kan bidra til at vi lykkes!

Våren 2011 inngikk de store humanitære organisasjonene en avtale med Norsk Tipping om samarbeid på spillemarkedet. Partnerskapet med Norsk Tipping skal gi organisasjonene forutsigbare inntekter fra nye pengespill. Allerede i slutten av september, lanserte Norsk Tipping det nye skrapeloddet «VinnVinn» og alle som kjøper loddet støtter samtidig organisasjonenes humanitære arbeid.

DIREKTE TIL 10H

Det er Norsk Tipping som har ansvaret for produktutvikling, drift og markedsføring av spillene. Store deler av overskuddet skal gå direkte til humanitært arbeid i regi av organisasjonene i 10H.

– Vi i Norsk Tipping er veldig glade for å kunne spille på samme lag som den norske frivilligheten, sier Torbjørn Almlid, adm. dir. i Norsk Tipping AS.

STEG FOR STEG

Første steg i samarbeidet ble lansert i september. Da kom skrapeloddet Vinn-Vinn på markedet, et lodd i Flax-familien, men der overskuddet altså er øremerket 10H. VinnVinn er likevel bare en appetittvekker foran hovedretten som kommer neste år; et stort, nytt nasjonalt lotteri. Norsk Tipping planlegger å ha alt klart til lansering i løpet av første halvår neste år.

– Det nye lotteriet blir hovedproduktet, og forhåpentlig klarer vi å lage et nytt folkespill med nasjonal oppmerksomhet, god oppslutning og et overskudd som møter forventningene fra organisasjonene, sier Stein Onsrud, prosjektleder for denne delen av Norsk Tippings virksomhet.

Herbal Line Naturlige pleieprodukter

Haibrusk Gel

Bygger opp ny brusk i leddene

Meget bra for de som hadde god virkning av Glukosamin Gelen.

Produksjonen fra Herbal Line får du kjøpt på helsekontor:

life Sunkost NATURLIG VIS

MEDIPHARMA AS
Tlf: 69273545 www.medipharma.no

HELSETUR

Ciechocinek i Polen 10. mars 2012

2 uker fra kun kr. 4.990,- + fly

BE OM PROGRAM

TEMATURER

3. mars 2012 Tyrkia, 28. apr. 2012 Kiev/Tsjernobyl

1. juni 2012 Normandie, 15. nov. 2012 Gambia

15. jan. 2013 Kambodsja, 9. feb. 2013 Sør-Afrika

BE OM PROGRAM

SKOLETURER

ANBEFALT TUR:

8-dagers tur Krakow – Berlin

fra kr. 4.590,- (mye inkludert)

Andre skoleturer fra kr. 1.590,-

For opplysninger og spørsmål:

Aktive Fredsreiser TRAVEL FOR PEACE

Risør, tlf. 37 15 39 00 / 95 23 81 99, www.aktive-fredsreiser.no

FORUS INDUSTRI AS

Forus Industri As er en attføringsbedrift som ble etablert i 1963. Forus Industri As skal være en ledende bedrift innen attføring i Norge, samt ha en bedriftsstandard som er fullt ut på høyde med de beste innen det øvrige næringsliv. Vi ønsker gjennom fabrikkasjon, tjenesteyting og annen næringsvirksomhet å skape et grunnlag for sysselsetting og kompetanseutvikling for mennesker med yrkesbegrensning og andre med behov for opplæring.

CNC-OPERATØR

Vi søker CNC-operatør til vår mekaniske avdeling. Avdelingen består av dyktige fagfolk med en moderne maskinpark. Vi er fleksible, har stor kapasitet og ikke minst høy kvalitet på det ferdige produktet, enten det er en prototype eller en stor serie, det kompliserte eller det enkle.

Arbeidsoppgaver:

- Betjene bedriftens maskinpark
- Programmering i Edge-Cam
- Opplæring av attføringspersonell

Kvalifikasjoner:

- Erfaring med programmering og bruk av CNC-styrte maskiner

Personlige egenskaper:

- Strukturert
- Nøyaktig
- Selvstendig og samtidig teamorientert

Vi tilbyr:

- En interessant og utfordrende jobb i et godt arbeidsmiljø.
- Gode pensjonsordninger og firmahytte.
- Lønn etter avtale.

For spørsmål, ta kontakt med Magne Tofte, 90531077
Søknad sendes snarest til: magne.tofte@forus-industri.no

Norsk Jernbaneforbund
Møllergt. 10, 0179 Oslo

Norges
Rederiforbund
Norwegian
Shipowners'
Association

EL&IT
FORBUNDET

HANDEL OG KONTOR I NORGE

**Et godt arbeidsmiljø
og topp sikkerhet
– to sider av samme sak**

Norsk Lokomotivmannsforbund

– mer enn et fagforbund

FELLESFORBUNDET FOR SJØFOLK

Aktietrykkeriet a.s

www.aktietrykkeriet.no • Tlf: 63 88 73 00

**Norsk
Protein**

– ledd i næringskjeden
www.norskprotein.no

Musikernes fellesorganisasjon
www.musikerorg.no

detecting risk

ROOFS FOR LIVING

DirektMedia

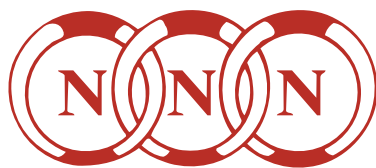
DirektMedia hjelper deg å planlegge
og gjennomføre dine DM-kampanjer.

Mer informasjon? Ring 22 45 97 00

Ingar Pettersen & Co as

Rådgivere i bedriftsutvikling og styring

Norsk nærings- og ytelsesmiddelarbeiderforbund

Lilletorget 1 Postboks 8719 Youngstorget, 0028 Oslo
Tlf: 23 10 29 60 www.nnn.no

Norsk Folkehjelp takker for
støtten fra lokale klubber og foreninger

Norsk
Tjenestemannslag

EL&IT
FORBUNDET

NTL Norsk Medisinalde-
pot Avd. 54

EL & IT
Elektroarbeidernes
Fagforening

NTL Norges Bank

EL&IT
FORBUNDET Trøndelag

NTL Skatt

EL&IT
FORBUNDET Rogaland

NTL Miljøvern-
departementet

Fellesforbundet

Fellesforbundet
marinestasjonens
Fagforening

Fellesforbundet
Avd. 25 Stavanger

Fellesforbundet
Avd. 5 Bergen

Tofte og Hurum
Fagforening

Avd. 850
Oslo Grafisk Fagforening

Norsk Folkehjelp takker sine hovedsamarbeidspartnere

OM NORSK FOLKEHJELP

NORSK FOLKEHJELP ER fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Vi jobber med internasjonalt utviklingsarbeid, humanitær minerydding, sanitet og redningstjeneste, integrering og asyl. Norsk Folkehjelp har mer enn 9500 medlemmer i Norge og 2400 ansatte i over 35 land.

OM APPELL

APPELL ER ET fagblad for Norsk Folkehjelps medlemmer, ansatte, samarbeidspartnere og støttespillere. Formålet med Appell er å formidle Norsk Folkehjelps synspunkter og bidra til intern og ekstern debatt omkring de standpunkt organisasjonen tar. Appell skal ha en fri og kritisk dekning av Norsk Folkehjelps aktiviteter nasjonalt og internasjonalt og etterstrebe å gi et realistisk bilde av resultatene av Norsk Folkehjelps arbeid og ressursinnsats.

HER FINNER DU OSS

Norsk Folkehjelps regionkontorer nåes på tlf.: 22 03 77 00

REGION NORD

Skippergt. 41, Postboks 6166,
9291 TROMSØ
regionkontoret.nord@npaid.org

REGION MIDT-NORGE

Folkets Hus, Olav Tryggvassonsgt. 5
Postboks 172 Sentrum,
7401 TRONDHEIM
regionkontoret.midt@npaid.org

REGION VEST

Teatergt. 34, 5015 BERGEN
regionkontoret.vest@npaid.org

REGION SØR-VEST

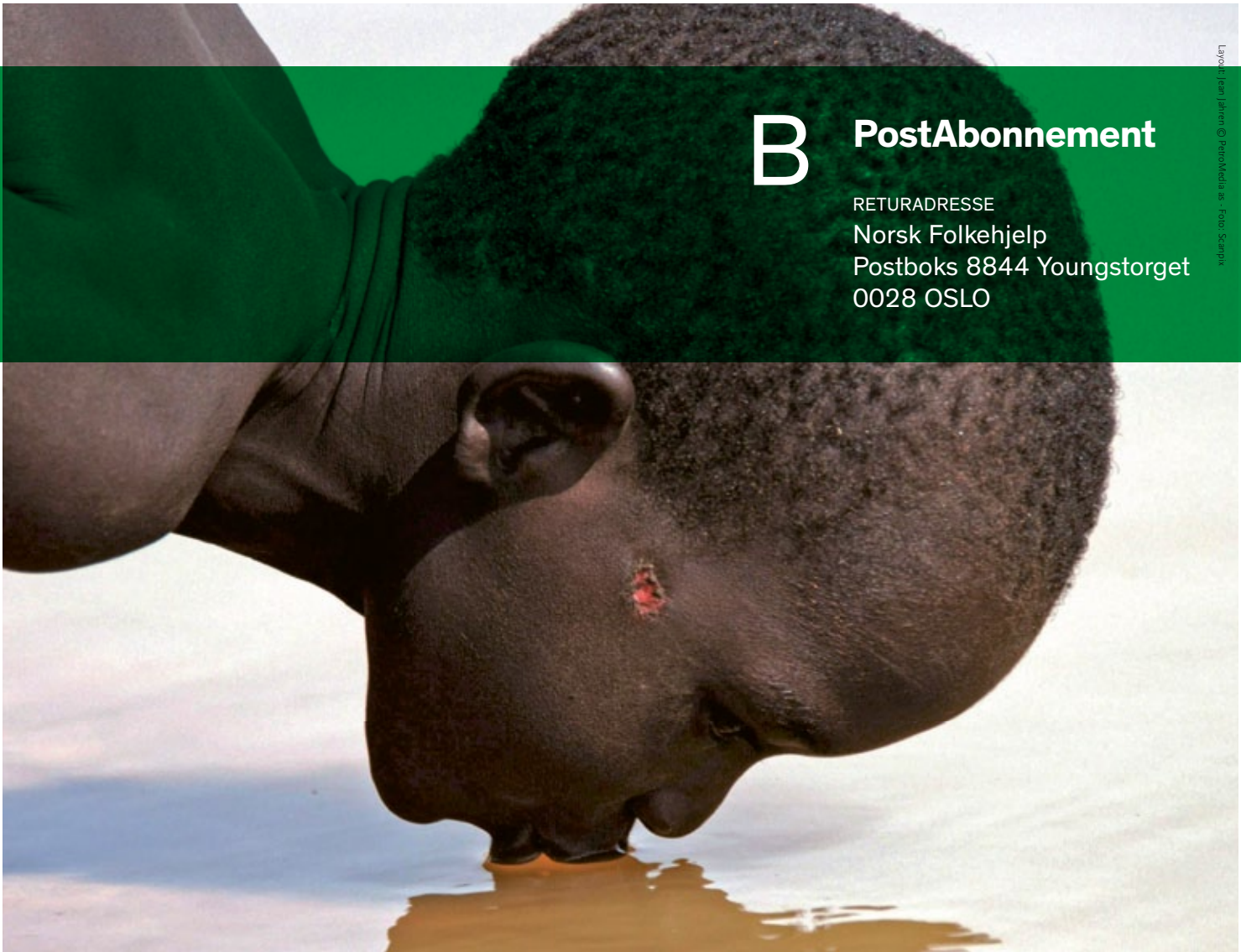
Folkets Hus, Jens Zetlitzgt. 21,
4008 STAVANGER
regionkontoret.sor.vest@npaid.org

REGION SØR-ØST

Farmannsveien 3, 3111 TØNSBERG
regionkontoret.sor.ost@npaid.org

REGION ØST OG KURSKONTORET

Nyveien 24, Hunndalen,
Serviceboks 55, 2809 GJØVIK
regionkontoret.ost@npaid.org
kurs@npaid.org

B PostAbonnement

RETURADRESSE

Norsk Folkehjelp
Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO

- Rettferdig tilgang til naturressursar i Sudan

- Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn.

Industri Energi støttar Norsk Folkehjelp sitt arbeid i Sudan, og bidreg med 1 million kroner over ein 4-års periode. Norsk Folkehjelp samarbeidar med lokale styresmakter og partnerar i Sør-Sudan for å sikre folk rettferdig tilgang til naturressursar. Det er også viktig å styrkje folket sin rett til å delta i politiske prosessar. Målet er å bidra til utvikling av eit politisk rammeverk der lokalbefolkninga kan vere med å bestemme korleis ressursane vert fordelt. Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn. I Sudan-programmet bidreg Industri Energi til sosial og økonomisk utvikling.

Industri Energi

Fagforbundet for industri og energi

